

Sammanfattning av rapporten

Korruption i Europa En analys av samhällsstyrningens kvalitet på nationell och regional nivå i EU:s medlemsstater

Nicholas Charron, Victor Lapuente och Bo Rothstein*

Denna rapport, som färdigställts för Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps), utgör huvudsakligen en svenskspråkig sammanfattning av en mer utförlig rapport som vi gjort på uppdrag av EU-kommissionens generaldirektorat för regionalpolitik betitlad *Measuring the Quality of Government and Sub-National Variation*¹. EU-rapporten avlämnades officiellt till vår uppdragsgivare i EU den 13 januari 2011 och har färdigställts inom ramen för forskningsprogrammet *The Quality of Government Institute at University of Gothenburg (QoG-institutet)*.

Bakgrunden till föreliggande rapport är den omfattande variationen i social och ekonomisk utveckling såsom den kan mätas i olika mått på ”mänsklig välfärd” inom EU. Variationen återfinns inte enbart mellan EU:s medlemsstater, det finns också stora regionala skillnader inom staterna. Många olika förklaringar har presenterats till dessa skillnader, alltifrån kumulativa sociala förhållanden till makroekonomiska förutsättningar och så kallad ”brain-drain”.

En annan typ av förklaring till bristande ekonomisk och social utveckling i vissa delar av Europa är vad som kommit att benämnas bristande kvalitet i de offentliga institutionerna. Det handlar om sådant som effektivitet i den offentliga förvaltningen, graden av korruption och diskriminering och i vilken utsträckning de offentliga myndigheterna agerar efter normer som opartiskhet och respektfullt bemötande. Trots en kraftig ökning av data om dessa förhållanden på nationell nivå finns det inga studier som bygger på kvantitativa data om förhållandena på den regionala nivån i EU:s medlemsländer.

Huvuduppgiften för denna rapport har varit att skapa sådana data. Baserat på en kombination av data från expertenkäter om kvaliteten i samhällsstyrningen på nationell nivå och en medborgarundersökning av omkring 34 000 personer i 172 regioner i EU som utförts inom ramen för denna undersökning, har vi konstruerat ett komplett kvantitativt mått för samhällsstyrningens kvalitet för samtliga 27 EU-länder.

* Nicholas Charron och Victor Lapuente är lektorer i statsvetenskap vid Göteborgs universitet. Bo Rothstein innehar August Röhss professur i statsvetenskap vid samma universitet. Alla tre är verksamma inom forskningsprogrammet The Quality of Government Institute.

¹ Rapportens EU-diariumnummer är 2009CE160AT025 och kan laddas ner från www.qog.pol.gu.se (gå till EU project 2010).

Rapporten kan laddas ned från www.sieps.se

Resultaten av undersökningen visar att det finns stora variationer i samhällsstyrningens kvalitet mellan olika EU länder vare sig detta mäts via expertenkäter eller enkäter med representativa urval av befolkningen. Med andra ord kan man säga att experter och “vanliga människor” företer en överraskande likartad uppfattning om problemen med samhällsstyrningens kvalitet.

Ett annat resultat är att det i ett antal länder (t.ex. Italien, Rumänien, Belgien, Portugal, Bulgarien och Spanien) finns stora skillnader mellan olika regioner vad gäller samhällsstyrningens kvalitet. Vi visar också att det på den nationella nivån finns stark samvariation mellan samhällsstyrningens kvalitet och ett antal mått på mänsklig välfärd såsom ekonomiskt välstånd, befolkningshälsa och mellanmänsklig tillit.

I tillägg till den kvantitativa undersökningen har vi också utfört tio fallstudier av samhällsstyrningens kvalitet för att få fram vad som utmärker regioner med stora skillnader härvidlag. Syftet med dessa fallstudier är att skapa insikter om hur de kausala processerna kan förstås och vad som kan utgöra möjliga reformåtgärder för att öka kvalitén i de offentliga institutionerna och samhällsstyrningen. Våra resultat visar att bland annat mediernas ställning, graden av öppenhet i offentlig verksamhet och förekomsten av aktiva organisationer i det civila samhället är viktiga faktorer till varför samhällsstyrningens kvalitet varierar på regional nivå.

Rapporten kan laddas ned från www.sieps.se